

Samrådsredogörelse

Brandbergens utvecklingsprogram

Innehåll

BRANDBERGENS UTVECKLINGSPROGRAM	3
SAMRÅDET	3
SAMRÅDSAKTIVITETER	3
INKOMNA YTTRANDEN	4
ANALYS AV INKOMNA YTTRANDEN	5
STATLIGA OCH REGIONALA INSTANSER	5
<i>Stockholms länsstyrelse</i>	5
<i>Stockholms läns landsting, trafikförvaltningen</i>	5
KOMMUNENS NÄMNDER	6
<i>Socialnämnden</i>	6
<i>Stadsbyggnadsnämnden</i>	6
<i>Äldrenämnden</i>	7
<i>Kultur och fritidsnämnden</i>	7
<i>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden</i>	8
KOMMUNALA BOLAG, FÖRBUND OCH RÅDGIVANDE ORGAN	8
<i>Beredningen för mänskliga rättigheter</i>	8
<i>SRV Återvinning AB</i>	8
<i>Södertörns brandförsvarsförbund</i>	8
<i>Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund</i>	9
<i>Tornberget Fastighetsförvaltning AB</i>	9
FÖRENINGAR, INTRESSEORGANISATIONER OCH POLITISKA PARTIER	9
<i>Företagande i Haninge</i>	9
<i>Centerpartiet</i>	9
<i>DHR Nynäshamn – Haninge</i>	10
<i>Handens pensionärsförening PRO</i>	10
PRIVATPERSONER	10
<i>Andreas Russo-Frisk</i>	10
<i>Karin Högstedt</i>	10
<i>Bengt Pharmanson</i>	11
<i>Marie Merenius</i>	11
<i>Henrik Lindquist</i>	11
<i>Roger Kronqvist</i>	11
<i>Jenny Hessling</i>	12
<i>Eva Persson</i>	12
<i>Margit Jansson</i>	12
<i>Ann och Arne Andersson</i>	12
<i>Ingrid Franzén</i>	13
<i>Oiva och Berit Kilpeläinen</i>	13

Brandbergens utvecklingsprogram

Haninge kommun använder sig av utvecklingsprogram för att beskriva lämplig framtida riktning på utvecklingen av ett område på kommunalsnivå. Utvecklingsprogrammen är inte juridiskt bindande men utgör ett viktigt stöd för kommunens nämnder och förvaltningar vid såväl planering på lång sikt som vid detaljplaneärenden.

Utvecklingsprogrammen tas fram med hjälp av en bred politisk beredning och utgör ett planeringsunderlag under cirka 10 år. Utvecklingsprogrammen har dock ofta en tidshorisont som är längre.

Kommunfullmäktige beslutade 2013-09-09 (§134) att tillsätta en politisk beredning för utarbetandet av utvecklingsprogram för Brandbergen.

Syftet med Brandbergens utvecklingsprogram är att:

- Utifrån medborgardialog belysa utvecklingspunkter på kort sikt (2-5 år) och lång sikt (10-15 år) som kan fungera som stöd för framtida planarbete.
- Förstärka Brandbergens själ och anda.
- Beakta framtidens möjligheter att utveckla bebyggelse, infrastruktur inklusive kollektivtrafik, barn- och ungdomsverksamheten samt allmän och kommersiell service.

Samrådet

Förslag till Brandbergens utvecklingsprogram har varit föremål för samråd under perioden 2015-03-09 – 2015-06-15. Remissutskick gick till regionala och statliga organ, kommunens nämnder, bolag, förbund och rådgivande organ. Utöver dessa skickades även remissen till politiska partier i kommunfullmäktige och till samtliga registrerade föreningar i Brandbergen.

Den interna remisstiden för kommunens nämnder, kommunala bolag, förbund och rådgivande organ förlängdes till 2015-09-30.

Under samrådstiden har samrådshandlingar funnits tillgängliga i Haninge kommunhus foajé, Brandbergens bibliotek och på kommunens hemsida www.haninge.se/brandbergen. På hemsidan har även underlagsmaterial funnits tillgängligt.

Totalt har 34 samrådsyttranden inkommit. Av dessa kommer 17 stycken från remitterade instanser enligt sändlistan.

Samrådsaktiviteter

- Möte med elever på Brandbergsskolan åk 6-9 (2015-03-20)
- Informationsmöte i form av öppet hus i Bio Cosmopolite (2015-04-22)
- Intervjuträff på förskolan Trumman 4-6 år (2015-05-19)

Inkomna yttranden

Nedan redovisas inkomna yttranden sorterade utifrån sändlista och det datum de togs emot. Samtliga inkomna yttranden har besvarats.

Statliga och regionala instanser	
2015-06-08	Trafikförvaltningen, SLL
2015-06-09	Länsstyrelsen Stockholm
Kommunens nämnder	
2015-05-20	Socialnämnden
2015-06-01	Äldrenämnden
2015-09-30	Grund- och förskolenämnden
2015-10-01	Kultur- och fritidsnämnden
2015-10-02	Stadsbyggnadsnämnden
2015-11-02	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Kommunala bolag, förbund och rådgivande organ	
2015-05-07	Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
2015-05-19	Södertörns brandförsvarsförbund
2015-06-12	Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund
2015-09-21	SRV Återvinning AB
2015-09-30	Beredningen för mänskliga rättigheter
Föreningar, intresseorganisationer och politiska partier	
2015-04-22	DHR Nynäshamn - Haninge
2015-06-09	Handens pensionärsförening PRO
2015-06-16	Centerpartiet
2015-06-29	Företagarna i Haninge
Privatpersoner	
2015-03-09	Roger Kronqvist
2015-03-10	Jenny Hessling
2015-03-10	Andreas Russo-Frisk
2015-03-14	Eva Persson
2015-03-15	Karin Högstedt
2015-03-19	Margit Jansson
2015-04-10	Ann och Arne Andersson
2015-04-10	Bengt Pharmanson
2015-04-22	Marie Merenius
2015-04-22	Ingrid Franzén
2015-04-22	Roger Kronqvist
2015-04-22	Roger Kronqvist
2015-04-23	Roger Kronqvist
2015-06-15	Henrik Lindquist
2015-06-16	Oiva Kilpeläinen
2015-08-13	Oiva Kilpeläinen
2015-08-24	Oiva Kilpeläinen

Analys av inkomna yttranden

Brandbergsberedningen tackar för samtliga inkomna yttranden från såväl regionala instanser, nämnder, föreningar, privatpersoner m.fl. Engagemanget visar att det finns en vilja att delta, tycka till och vara med och påverka Brandbergens framtida utveckling. Samtliga inkomna yttranden har lästs och analyserats av kommunens tjänstemän och de förtroendevalda i Brandbergsberedningen. Nedan presenteras en sammanställning av yttranden med kommentarer från Brandbergsberedningen. Yttranden har i vissa fall sammanfattats. Fullständig redovisning av samtliga inkomna yttranden finns hos registrator.

Statliga och regionala instanser

Stockholms länsstyrelse

Eftersom programmet inte ger en heltäckande bild av alla allmänna intressen kan Länsstyrelsen inte ta ställning till de utvecklingsförslag och utvecklingsområden som presenteras på programkartan.

Att utvecklingsprogrammet bland annat har fokus på barn och unga är positivt. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang upplysa om Boverkets allmänna råd om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskola, skolor eller liknande verksamhet (BFS 2016:1 FRI) samt Boverkets nya vägledning ”Gör plats för barn och unga!” Utifrån de allmänna råden och vägledningen skulle utvecklingsprogrammet kunna kompletteras med fler riktlinjer kring friytor och utevistelse för barn och unga.

Länsstyrelsen anser att handlingens formella status tydligare borde framgå, det vill säga hur utvecklingsprogrammet förhåller sig till plan- och bygglagens planinstrument så som den kommunomfattande översiktsplanen.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogram bör inte betraktas som ett färdigt program till detaljplan eller en fördjupning av översiktsplanen. Inför antagande har det tydliggjorts att utvecklingsprogrammen ska visa kommunens fördjupade vision och målbild för ett aktuellt område, och att de används som planeringsunderlag för att säkerställa att detaljplaneringen harmoniserar med övergripande intressen. För att ge en så heltäckande bild som är möjlig inom utvecklingsprogrammets ramar har skrivningar om fler allmänna intressen tillförts.

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med hänvisning till Boverkets allmänna råd och vägledning kring friytor och utevistelse för barn och unga. Ingen ny riktlinje har tillförts. Hänvisning har även tillförts till generella riktlinjer som utbildningsförvaltningen tagit fram.

Stockholms läns landsting, trafikförvaltningen

Trafikförvaltningen deltog i ett arbete med ny utformning av hållplatser med mera vid Brandbergens centrum, som inte slutfördes. Hur förhåller sig det arbetet med de idéer som presenteras i utvecklingsprogrammet? Detta behöver klargöras i utvecklingsprogrammet eftersom det återkommande anges att kollektivtrafikmiljöer ska förändras, särskilt vid Brandbergens centrum.

Slutligen är det viktigt att illustrationer över busstorg med mera även återger de funktions- och ytkrav som busstrafiken behöver för att ge en rättvisande bild av hur den tänkta platsen kan komma att upplevas.

Beredningens kommentarer

Det detaljplanearbete i Brandbergens centrum som Trafikförvaltningen deltog i utförs parallellt med utvecklingsprogrammet. Inför antagande har utvecklingsprogrammet roll i jämförelse med detaljplanen tydliggjorts. Eftersom omvandlingen av busstorget vid hållplats Brandbergens centrum av olika anledningar togs bort från detaljplanearbetet har även skrivningar tillförts om att en ombyggnad av busstorget i Brandbergens centrum är efterfrågad och önskvärd. Utvecklingsprogrammet redovisar dock inte detaljerade illustrationer på hur ett sådant torg skulle kunna se ut gällande exempelvis funktions- och ytkrav.

Kommunens nämnder

Socialnämnden

Socialförvaltningen har inga synpunkter på förslag till utvecklingsprogram för Brandbergen.

Beredningens kommentar

Beredningen tackar för yttrandet.

Stadsbyggnadsnämnden

SBN ser behovet av precisering av olika åtgärder i tid, ägarskap och konkretion.

De skriver även att det är viktigt att placera Brandbergen i sitt fysiska sammanhang där utvecklingsplanen i högre grad kan koppla till andra kommundelar, infrastrukturplanering och övriga förtätningsplaner.

Utvecklingsprogrammet använder ordet *centrum* på ett inkonsekvent sätt. Ordet används både för att beskriva Brandbergens fysiska och mentala knutpunkt och det kommersiella köpcentrumet. En genomgång och förtydligande av begreppen kan vara nödvändiga.

Intentionerna med förtätningsstrategin längs med Brandbergens ringled bör förklaras på ett tydligare sätt. Annars kan det vara svårt att förstå varför utvecklingsområdena inte hanterar strukturen innanför ringleden. De goda kvaliteterna med befinnlig bebyggelsestruktur som ska bevaras inom utvecklingsprogrammets ramar kan gärna få lyftas fram mer i motiveringen till föreslagen stadsbyggnadsstrategi.

En ekodukt är ett begrepp för en koppling mellan två grönområden för att säkerställa gröna korridorer speciellt för djurlivet. I detta sammanhang är kopplingen mellan ett grönområde och ett industriområde varför kopplingen i huvudsak ha en social och samhällsbyggnadsmässig funktion. Orden ekodukt är därför kanske inte lämpligt. Dock anser förvaltningen att kopplingen, gärna med en grön karaktär, är viktig och därmed fördelaktigen kan utvecklas och förtydligas.

Beredningens kommentarer

I åtgärdsplanen preciseras vilken nämnd som bedöms vara ansvarig för finansieringen av åtgärderna och vilken eller vilka förvaltningen, bolag eller övriga aktörer som anser vara ansvariga för utförandet av åtgärden.

Åtgärdsplanen innehåller de åtgärder som Brandbergsberedningen bedömer ligga närmast i tiden att genomföra. Detta görs dock inte för riktlinjer och utvecklingspunkter i utvecklingsprogrammet eftersom dessa än så länge ligger på strategisk nivå.

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med tydligare beskrivningar om kopplingen till sitt fysiska sammanhang. Användningen av ordet centrum har förtydligats för att särskilja på centrala Brandbergen och inomhusgallerian. Intensionerna med utvecklingsområdet utmed lederna i Brandbergen har konkretiserats och getts en egen riktlinje. Begreppet ekodukt kvarstår men förtydligas med beskrivningar om vilken typ av koppling som avses.

Äldrenämnden

Riktlinjerna för 2030 är tydligare när det gäller prioritering av små lägenheter vid förtätning. Bristen på seniorbostäder tvingar i dagsläget många seniorer till att bo kvar i bostäder som inte är funktionella ur tillgänglighetssynpunkt. Äldreförvaltningen vill därför lyfta fram behovet av nyproduktion av små seniorlägenheter.

En synpunkt från äldreförvaltningen är att det föreligger ett behov av att etablera ett nytt vård- och omsorgsboende i centrala Brandbergen.

I åtgärdsplanen föreslår äldreförvaltningen att föreslagna tillgänglighetsinventeringar även bör följas av åtgärdande av de brister som upptäcks.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med ett nytt kapitel som särskilt tar upp behov som efterfrågas av äldre. Där beskrivs bland annat behovet av små lägenheter för äldre. Behovet av ett vård- och omsorgsboende har tillförts. I åtgärdsplanen har beskrivningen om tillgänglighetsinventeringar kompletterats med att dessa även ska följas av åtgärder.

Kultur och fritidsnämnden

Förvaltningen ser positivt på programmet som är gediget utfört och lämnar synpunkter på och förslag till kompletteringar gällande avsaknaden av kulturverksamheter som folk- och skolbibliotek, musik- och kulturskola samt Bio Cosmopolite. Aspekter kring kulturmiljö saknas i programmet. Behovet av vuxennärvaro för ungas trygghet lyfts fram. Ett förtydligande kring fysisk tillgänglighet har också lämnats samt vikten av användning av vägledningen Lätt och rätt.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med beskrivningar om viktiga kulturverksamheter i enlighet med yttrandet. Beskrivningen av Brandbergen har även kompletterats med beskrivningar om kulturmiljön.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Navigatorcentrum Haninge är redan etablerat och omfattar bland annat kommunens aktivitetsansvar enligt skollagen. Navigatorcentrum Haninge arbetar uppsökande med målsättning att unga 16-20 år som varken arbetar eller studerar ska komma i aktivitet som leder till vidare studier eller anställning. Utvecklingsprogrammets tanke om ett mobilt navigatorcentrum i Brandbergen är därmed redan uppfyllt.

Beredningens kommentarer

Skrivningen om förslag på ett mobilt navigatorcentrum har strukits i enlighet med yttrandet. Verksamheten anses dock viktig och nämns därför fortfarande i utvecklingsprogrammet.

Kommunala bolag, förbund och rådgivande organ

Beredningen för mänskliga rättigheter

Beredningen skriver att otrygghet i ett område generellt drabbar kvinnor hårdare än män, med följden att trivsel, rörelsefrihet och folkhälsa påverkas negativt. Detta jämställdhetsperspektiv lyfts inte fram i utvecklingsprogrammet och kanske är det motiverat utifrån programmets omfång och format. Beredningen ser dock mycket allvarligt på den paradoxala utvecklingen där tryggheten minskar trots att andra faktorer gör gällanden att motsatt utveckling borde föreligga. MR-beredningen efterfrågar ett tydligare jämställdhetsperspektiv i arbetet för att stärkt trygghet i Brandbergen liksom konkreta insatser för att bryta dagens negativa utveckling.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med skrivningar om jämställdhet men har inte rollen att redogöra för de konkreta insatser som MR-beredningen efterfrågar. Programmet lyfter emellertid trygghet som en viktig fråga i Brandbergen och föreslår åtgärder för att förbättra den.

SRV Återvinning AB

SRV skriver i sitt yttrande att det gjordes en omfattande utredning kring "Insamlingssystem för farligt avfall" under 2013. Slutsatsen av den utredningen var tyvärr att det inte kommer in tillräckligt med farligt avfall under dessa mobila insamlingsturer.

Beredningens kommentarer

Åtgärden "Utred möjligheten till mobil miljöstation för ex elavfall" har strukits. Utvecklingsprogrammet har istället kompletterats med skrivningar om att behovet av att kunna lämna farligt avfall i Brandbergen kvarstår.

Södertörns brandförsvarsförbund

Södertörns brandförsvarsförbund har inget att erinra gällande Brandbergens utvecklingsprogram

Beredningens kommentarer

Beredningen tackar för yttrandet.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Förbundet poängterar att dagvattnet i högre grad bör fördröjas och renas lokalt i Brandbergen även utan ny bebyggelse.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med tillägget att de dagvattenåtgärder som föreslås i programmet behöver genomföras även om ny bebyggelse inte tillkommer i Brandbergen.

Tornberget Fastighetsförvaltning AB

Tornberget Fastighetsförvaltning AB i Haninge har inga invändningar gällande föreslaget utvecklingsprogram för Brandbergen. Tornberget ser positivt på programmet, särskilt medborgardialogen med barn och unga.

Tornberget har inga invändningar eller tillägg gällande föreslagna åtgärder i åtgärdsplanen.

Tornberget anser att föreslagen ansvarsfördelning är lämplig och deltar gärna i arbetet med att utveckla offentliga miljöer runt Brandbergsskolan samt i ett fastighetsägarsamarbete. Tornberget ser inte att detta kommer att belasta Tornbergets budget i och med att marken inte ingår i Tornbergets fastighetsägaransvar.

Beredningens kommentarer

Beredningen tackar för yttrandet.

Föreningar, intresseorganisationer och politiska partier

Företagande i Haninge

Med vetskapen om att tidpunkten för yttrande på nedanstående remiss vill Företagarna meddela att man uppskattar att ha haft möjligheten att svara på remissen: Brandbergens utvecklingsprogram, KS 128/2015. Men väljer att avstå denna gång.

Beredningens kommentarer

Beredningen tackar för informationen.

Centerpartiet

Centerpartiet ställer sig i flera fall positiva till de förslag som ges i utvecklingsprogrammet. Nedan presenteras de delar av yttrandet som ger förslag till förändring. För fullständiga yttranden se bilaga.

Centerpartiet anser att rubriken ”Var ligger Brandbergen?” ger ett negativt intryck samt att utvecklingsprogrammet innehåller information som upprepas i flera avsnitt.

Beredningens kommentarer

Rubriken ”Var ligger Brandbergen?” har ändras till ”Läge och struktur”. Uppprepningar har tagits bort.

DHR Nynäshamn – Haninge

DHR framför flera aspekter av tillgänglighet för funktionshindrade i både allmänna miljöer och i byggnader.

Beredningens kommentarer

Det är inte utvecklingsprogrammets roll att säkerställa att detaljlösningar för tillgängligheten genomförs, även om beredningen anser att dessa är viktiga. Utvecklingsprogrammet innehåller dock förslag om tillgängliga gång- och cykelstråk och har kompletterats med ytterligare skrivelser om tillgänglighet.

Handens pensionärsförening PRO

Sammanfattningsvis anser Handens PRO att utvecklingsprogrammet bör kompletteras med ett Äldre-avsnitt (jämför befintligt avsnitt Barn och unga). Det bör sammanfattas de utvecklingsbehov som följer av det ökande antalet äldre boende i Brandbergen. Föreningen skriver även att det behövs ett kommunalt vård- och omsorgsboende i Brandbergen för de äldre som behöver med omfattande vård och omsorg.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med ett Äldre-avsnitt i enlighet med yttrandet. Programmet har även kompletterats med behovet av ett vård- och omsorgsboende i Brandbergen.

Privatpersoner

Andreas Russo-Frisk

Förslagsställaren skriver att Brandbergens centrum skulle bli trevligare om irrelevanta butiker togs bort och att det endast behövs ett fåtal butiker. Övrig yta skulle istället användas för möten mellan människor och/eller evenemang. Vidare skriver förslagsställaren att Haninge centrum ligger ett stenkast bort och att det är onödigt att konkurrera med det. Angående kommunikationer skriver förslagsställaren att dessa kan förbättras till Tyresö.

Beredningens kommentarer

Centrumägaren ansvarar för butiksutbudet och förslag kring detta faller inte inom ramen för utvecklingsprogrammet. Beredningen håller dock med om att Brandbergens centrum inte bör konkurrera med Haninge centrum. Angående synpunkter på kollektivtrafiken har utvecklingsprogrammet kompletterats med ett avsnitt om kollektivtrafik.

Karin Högstedt

Förslagsställaren efterfrågar informationskartor i centrum och på flera ställen som talar om vilka affärer som finns runt omkring i Brandbergen. Vidare föreslås en boulebana i inomhusgallerian, mindre butikslokalsytor i och matställen med gemensamma/samlade bord.

Beredningens kommentarer

Centrumägaren ansvarar för butiks- och aktivitetsutbudet i deras centrumfastighet. Förslagen faller därför inte inom ramen för utvecklingsprogrammet. Yttrandet har därför inte medfört någon åtgärd.

Bengt Pharmanson

Läste om den tänkta förändringen av Brandbergens centrum. Den är nu alldeles för grå. Tänkt att få till en ljusare färgton. Exempelvis ljust gul.

Beredningens kommentarer

Förslag om utformning och färgval i Brandbergen inom busgalleria faller inte inom ramen för Brandbergens utvecklingsprogram och har därför inte medfört någon förändring.

Marie Merenius

Förslagsställaren föreslår att organisationen ”Vägen ut” skulle vara ett alternativ till sportaktiviteter.

Beredningens kommentarer

Förslag på specifika aktiviteter faller inte inom ramen för utvecklingsprogrammet. Behovet lyfts endast översiktligt. Vid framtida utveckling av sådana funktioner och aktiviteter uppmuntras emellertid att yttrandet beaktas.

Henrik Lindquist

Förslagsställaren har flera idéer för ett allaktivitetshus i Brandbergen, bland annat kreativa miljöer, tillverkning och arbetsträning.

Beredningens kommentarer

Förslag på specifika aktiviteter faller inte inom ramen för utvecklingsprogrammet. Behovet lyfts endast översiktligt. Vid framtida utveckling av ett allaktivitetshus uppmuntras emellertid yttrandet beaktas.

Roger Kronqvist

Förslagsställaren har lämnat flera yttranden. Nedan presenteras en sammanfattning av de förslag som faller inom ramen för Brandbergens utvecklingsprogram. För fullständiga yttrande se bilaga.

Som boende i Brandbergen sedan 1992 så har jag under åren sett mer och mer bilar parkerade på allt annat än de parkeringsplatser som finns inom Brandbergen. Och vad beror det på: jo, det finns inget centralt och logiskt tänk angående parkeringsplatserna. Du kan bo på Vattumannens Gata och ha en P-plats nere på Skorpionens Gata samtidigt som det finns ett flertal tomma parkeringsrutor på p-platsen vid Vattumannens Gata.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet och tillhörande åtgärdsplan¹ innehåller förslag på att parkeringsplatserna i Brandbergen ses över för att om möjligt få utökad funktion och förbättrad effektivitet. Förslaget kvarstår inför antagande och yttranden har därför inte medfört någon åtgärd.

---

¹ Kommunen nämnder, kommunala bolag och rådgivande organ har under samrådet även fått en åtgärdsplan på remiss. Den innehåller åtgärder där det finns en konkret aktör, i allmänhet kommunen, som kan genomföra återgårderna som bidrag till att uppnå det som framgår av utvecklingspunkterna och som Brandbergsberedningen prioriterat.

Jenny Hessling

Förslagsställaren skriver att det finns för lite för tonåringar att göra på fritiden och oroar sig för hur de ska få lägenhet om några år. Vidare föreslås att platsen där Klockarbergsskolan låg görs om till ungdomsbostäder.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet innehåller förslag på att öka utbudet av fritidsaktiviteter för unga med aktiviteter som i första hand inte är sportrelaterade. Vidare inkluderas tomten där Klockarbergsskolan låg (Söderby 2:25) i det föreslagna utvecklingsområdet där ny bebyggelse i första hand föreslås. Förslaget kvarstår inför antagande och yttrandet har därför inte medfört någon åtgärd.

Eva Persson

Förslagsställaren föreslår att man ska försöka värna om det som finns och hålla det i fint skick innan man börjar planera för nytt som ska underhållas. Vidare föreslås den natur och mark samt befintliga byggnader som finns upprätthålls i fint skick och att inte låta Brandbergen växa mera.

Beredningens kommentarer

Brandbergen ligger i ett strategiskt bra läge i kommunen för bebyggelse som främjar en hållbar utveckling. Med lokal service, närhet till regionala stadskärnan och goda kommunikationer finns fog för att fortsätta utvecklingen av Brandbergen. På programkartan pekas därför ett så kallat utvecklingsområde ut där eventuell framtida bebyggelse har bedömts kunna tillföra goda värden till Brandbergen. Området har pekats ut bland annat på grund av goda kollektivtrafiklägen och önskemål om att koppla samman Brandbergens flerbostadsbusområde med små- och radbusområdena. Utöver det framgår det även av utvecklingsprogrammet att den befintliga grönstrukturen ska värnas och utvecklas.

Margit Jansson

Av förslagsställarens yttrande framgår att det upplevs vara ett stort problem att personbilar kör in på gång- och cykelvägen söder om Brandbergens centrum samt att det bara upplevs vara en tidsfråga innan någon blir påkörd.

Beredningens kommentarer

Inför antagande har utvecklingsprogrammet kompletterats med skrivningar om den otrygghet som upplevs på platsen. I bilagd åtgärdsplan föreslås att området utreds.

Ann och Arne Andersson

Av förslagsställarens yttrande framgår kön för att få plats på ett seniorboende anses vara för lång. Av den anledningen framhävs önskemål om att skapa ett större antal senior-/trygghetsboenden inom kommunen än vad som finns idag, gärna även i Brandbergen, med närhet till offentlig service och affärscentrum.

Beredningens kommentarer

Utvecklingsprogrammet har kompletterats med ett nytt kapitel som särskilt tar upp behov som efterfrågas av äldre. Där beskrivs bland annat behovet av små lägenheter för äldre. Behovet av ett vård- och omsorgsboende har även tillförts.

Ingrid Franzén

Förslagsställaren anser att det som redan finns ska skötas innan man planerar för nya saker. Vidare framgår att det vore trevligt om städning i och runt Brandbergen sköttes, kanske med hjälp av pensionärer som kan åta sig detta mot en liten lön. Förslagsställen skriver också att det inte ska planeras för mer byggnation. Brandbergen anses vara tillräckligt tätbefolkat, därav allt slitage.

Beredningens kommentarer

Brandbergen ligger i ett strategiskt bra läge i kommunen för bebyggelse som främjar en hållbar utveckling. Med lokal service, närhet till regionala stadskärnan och goda kommunikationer finns fog för att fortsätta utvecklingen av Brandbergen. På programkartan pekas därför ett så kallat utvecklingsområde ut där eventuell framtida bebyggelse har bedömts kunna tillföra goda värden till Brandbergen. Området har pekats ut bland annat på grund av goda kollektivtrafiklägen, önskemål om att koppla samman Brandbergens flerbostadsbusområde med små- och radhusområdena samt bättre kopplingar till den regionala stadskärnan. Utöver det framgår det även av utvecklingsprogrammet att den befintliga grönstrukturen ska värnas och utvecklas.

Oiva och Berit Kilpeläinen

Förslagsställen har lämnat flera yttranden. Nedan presenteras en sammanfattning av de förslag som faller inom ramen för Brandbergens utvecklingsprogram. För fullständiga yttranden se bilaga.

Förslagsställen föreslår att hela Klockarleden bör omvandlas till lokalgata samt att gångtrafiken inte bör korsa Brandbergsleden. Vidare föreslås att Dalarövägen bör flyttas till andra sidan av motorvägen och att det tillförs på- och avfarter till väg 73 från Brandbergen. Träskområdena i södra delen av programområdet anses vara förfulande och illaluktande och föreslås därför utvecklas till en eller flera sjöar för de boende i Brandbergen.

Beredningens kommentarer

I utvecklingsprogrammet föreslås att framtida utveckling av Brandbergen främjar en gradvis omvandling av Brandbergsleden och Klockarleden till stadsgator. Detta kan på sikt knyta samman Brandbergens flerbostadsbusområde med små- och radhusområdena, vilket är eftersträvänt.

Att koppla på en förlängning av Dalarövägen på trafikplats Jordbro är inte möjligt rent tekniskt. En sådan anslutning skulle i så fall behöva ske längre västerut på Haningeleden och detta motsätter sig Trafikverket. Nya på- och avfarter till väg 73 från Dalarövägen och Klockarleden i höjd med Brandbergen och Torvalla har tidigare diskuterats men har inte behandlats inom ramen för Brandbergens utvecklingsprogram. Frågan kommer dock att tas upp i den kommande stadsutvecklingsplanen för den regionala stadskärnan, samt i kommunens nya Översiktsplan.

Träskområdet som förslagsställaren hänvisar till heter Forsla kärr och är ett så kallat sammanhängande naturområde med klass 2. Det innebär att området innehåller mycket höga naturvärden av länsintresse. Forsla kärr är även en del av det svaga gröna sambandet mellan Hanvedenkilen och Tyrestakilen och därmed en del av Stockholms läns storregionala grönstruktur. Här har Skogsstyrelsen pekat ut ett antal nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt. Forsla kärr har nyligen restaurerats och ett naturligt nästa steg är att tillgängliggöra det för allmänheten. I utvecklingsprogrammet föreslås därför att området tillgängliggörs med ny promenadväg, led eller stig.